

جایگاه ایران در شاخص جهانی رقابت پذیری استعداد Global Talent Competitiveness Index (GTCI)

Global Talent Competitiveness Index

Talent diversity to fuel the
future of work

پژوهشکده سیاستگذاری دانشگاه شریف

رصدخانه مهاجرت ایران

دی ۹۷

انديشكده مطالعات
حاکمیت و سیاستگذاری

رصدخانه مهاجرت ایران

پژوهشکده سیاستگذاری
دانشگاه مینسین شریف

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

عنوان: جایگاه ایران در شاخص جهانی رقابت پذیری استعداد
گردآوری و تدوین: رصد خانه مهاجرت ایران
ناشر: پژوهشکده سیاستگذاری دانشگاه شریف
سال چاپ: دی ۱۳۹۷
آدرس: تهران، خ آزادی، خ شهید حبیب الهی، خ شهید قاسمی، جنب دانشکده انرژی، بن بست
گوهر
تلفن: ۶۶۰۶۵۱۶۱ - (+۹۸۲۱)
نمبر: ۶۶۰۶۵۱۶۱ - (+۹۸۲۱)

چکیده

شاخص جهانی رقابت پذیری استعداد، در سال ۲۰۱۳ و به منظور مقایسه توانایی کشورها در رقابت بر سر استعدادها ایجاد شده است. گزارش مقایسه کشورها طبق این شاخص، تا کنون در شش نوبت منشر شده است. تعداد اقتصادهایی که توسط این شاخص رتبه بندی شده اند از ۱۰۳ مورد در سال ۲۰۱۳، به ۱۲۵ مورد در سال ۲۰۱۹ افزایش یافته است. طبق گزارش سال ۲۰۱۹، ایران در شاخص جهانی رقابت پذیری استعداد در جایگاه ۹۷ و بین ۱۰ کشور آسیای مرکزی و جنوبی در رتبه ۷ قرار دارد. مدل شاخص جهانی رقابت پذیری استعداد یک مدل ورودی-خروجی است که ترکیبی از ارزیابی آنچه که کشورها برای استعدادها انجام می دهند (ورودی‌ها) و آنچه که به عنوان نتیجه کار خود در ارتباط با استعدادها مشاهده می کنند (خروجی‌ها) را ارائه می کند. ورودی‌ها شامل توانمندسازی، جذب، رشد و نگهداشت هستند و در بررسی خروجی‌ها بین دو سطح از استعداد، یکی سطح میانی و دیگری سطح بالا تمایز در نظر گرفته شده است. بدترین رتبه ایران در تمام دوره‌ها مربوط به شاخص جذب و بهترین رتبه در سه دوره اخیر مربوط به شاخص مهارت‌های دانش جهانی بوده است. ضمناً کشور ایران در رتبه بندی تمام دوره‌ها در شاخص جذب جزو سه کشور آخر قرار داشته است. در این گزارش مدل شاخص جهانی رقابت پذیری استعداد و به طور خاص زیرشاخص‌های شاخص جذب و همچنین بررسی وضعیت ایران با توجه به مدل مذکور ارائه شده است.

فهرست مطالب

۱.....	۱. شاخص جهانی رقابت پذیری استعداد.....
۱.....	۱.۱. تعریف و مدل اندازه گیری شاخص.....
۲.....	۱.۲. وضعیت ایران در شاخص جهانی رقابت پذیری استعداد.....
۸.....	۲. شاخص جذب.....
۸.....	۲.۱. روش سنجش شاخص جذب.....
۱۰.....	۲.۲. وضعیت ایران در شاخص جذب.....
۱۲.....	۳. منابع.....
۱۳.....	۴. پیوست ها.....

در گزارش پیش رو، ابتدا شاخص جهانی رقابت پذیری استعداد و وضعیت ایران در آن توضیح داده شده است و سپس شاخص جذب، که یکی از زیر شاخص‌های آن است، به صورت دقیق‌تر مورد بررسی قرار گرفته است.

۱. شاخص جهانی رقابت پذیری استعداد

۱.۱. تعریف و مدل اندازه‌گیری شاخص

شاخص جهانی رقابت پذیری استعداد، در سال ۲۰۱۳ و به منظور مقایسه توانایی کشورها در رقابت بر سر استعدادها ایجاد شده است. [1] این شاخص اطلاعات و تحلیل‌های ارزشمندی در اختیار تصمیم‌سازان و سیاستمداران جهت توسعه استراتژی‌های مربوط به استعدادها، رفع چالش‌های مرتبط با آن‌ها و کسب مزیت رقابتی در بازار جهانی می‌گذارد. مقایسه کشورها طبق این شاخص، در قالب گزارش تطبیقی سالیانه ارائه می‌شود و تا کنون در شش نوبت منشر شده است. تعداد اقتصادهایی که توسط این شاخص رتبه‌بندی شده‌اند از ۹۳ مورد در سال ۲۰۱۴، به ۱۲۵ مورد در سال ۲۰۱۹ افزایش یافته است. [2] گزارش شاخص رقابت‌پذیری استعداد توسط موسسه اروپایی مدیریت کسب‌وکار^۱ منتشر می‌شود. این موسسه یک مدرسه کسب‌وکار است که دانشکده‌های آن در چند کشور همچون فرانسه، سنگاپور و امارات وجود دارند. [3] در گزارش سال ۲۰۱۹ [4] و برخی سال‌های پیشین، دو مجموعه دیگر نیز همکاری داشته‌اند؛ گروه آدکو^۲، که یک شرکت مشاوره منابع انسانی است و کار خود را از کشور سوئیس آغاز کرده است؛ و ارتباطات تاتا^۳ که در زمینه ارتباطات مخابراتی خدمات و مشاوره ارائه می‌دهد. مدل اندازه‌گیری شاخص در نمودار ۱ قابل مشاهده است. مدل شاخص جهانی رقابت‌پذیری استعداد یک مدل ورودی-خروجی است که ترکیبی از ارزیابی آنچه که کشورها برای استعدادها انجام می‌دهند (ورودی‌ها) و آنچه که به عنوان نتیجه کار خود در ارتباط با استعدادها مشاهده می‌کنند (خروجی‌ها) را ارائه می‌کند. ورودی‌ها شامل توانمندسازی، جذب، رشد و نگهداشت هستند و در بررسی خروجی‌ها بین دو سطح از استعداد، یکی سطح میانی و دیگری سطح بالا تمایز در نظر گرفته شده است. مهارت‌های سطح میانی که با عنوان مهارت‌های فنی- حرفه‌ای معرفی شده است، مهارت‌هایی هستند که پایه فنی و تخصصی دارند و از طریق تجربه و آموزش تخصصی یا حرفه‌ای کسب می‌شوند. تاثیر این مهارت‌ها با درجه اشتغال‌پذیری آن‌ها سنجیده می‌شود و تاثیر مهارت‌های سطح بالا، که تحت عنوان مهارت‌های دانش جهانی^۴ معرفی شده‌اند با نوآوری، کارآفرینی و توسعه صنایع ارزشمند^۵ ارزیابی می‌شود. لازم به

¹ European Institute of Business Administration (INSEAD)

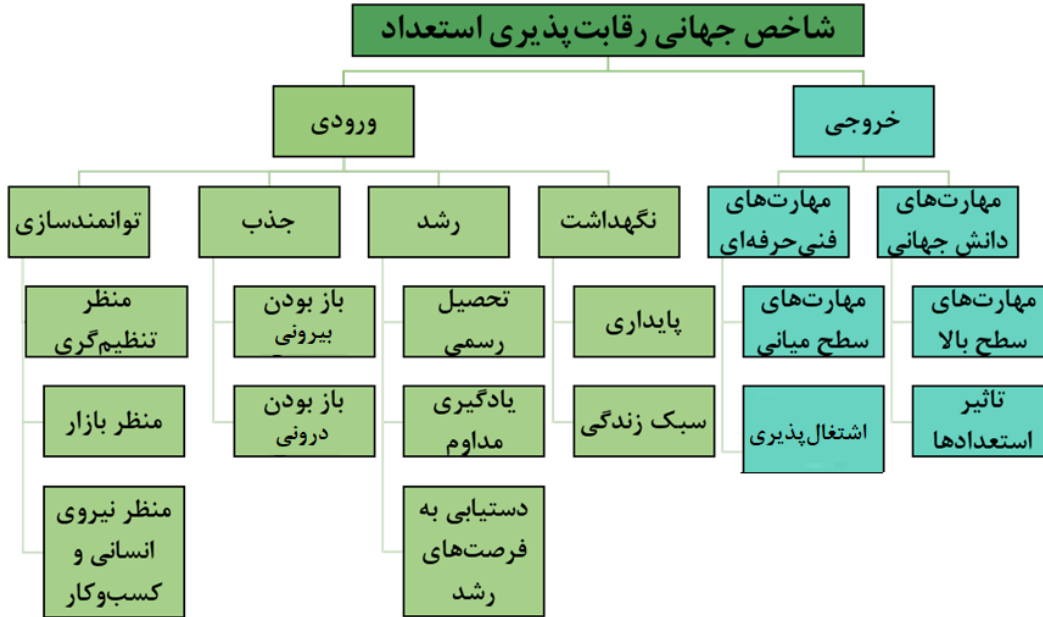
² Adecco Group

³ Tata Communications

⁴ Global Knowledge Skills

⁵ high-value industries

ذکر است که در گزارش سال ۲۰۱۹، تعداد و نوع متغیرهایی که برای اندازه‌گیری شاخص به کار گرفته شده است، مشابه سالیان قبل است؛ اما تعریف برخی از آن‌ها قدری تغییر کرده است.

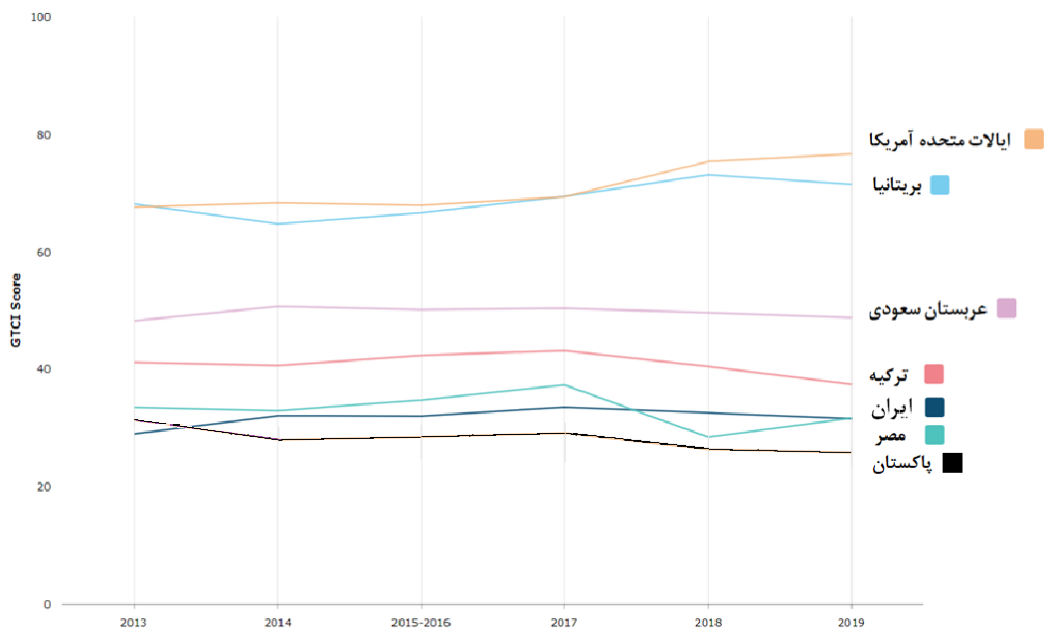

نمودار ۱- مدل شاخص جهانی رقابت‌پذیری استعداد

۱.۲. وضعیت ایران در شاخص جهانی رقابت‌پذیری استعداد

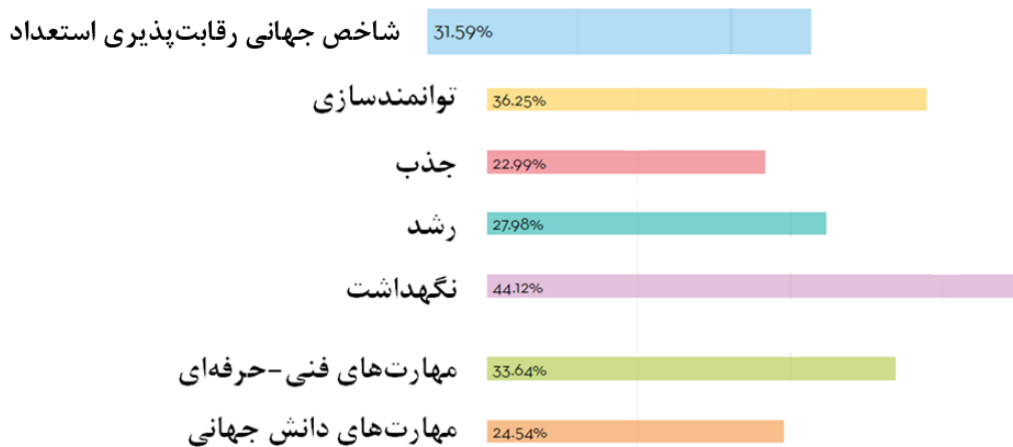
طبق گزارش سال ۲۰۱۹، ایران در شاخص جهانی رقابت‌پذیری استعداد بین ۱۲۵ کشور در جایگاه ۹۷ قرار دارد و بین ۱۰ کشور آسیای مرکزی و جنوبی رتبه ۷ را کسب کرده است. ده جایگاه نخست این شاخص به ترتیب از آن سوییس، سنگاپور، ایالات متحده آمریکا، نروژ، دانمارک، فنلاند، سوئد، هلند، بریتانیا و لوکزامبورگ است. در بین کشورهای آسیای مرکزی و جنوبی نیز، به ترتیب کشورهای قزاقستان، هند، تاجیکستان، سری‌لانکا، بوتان و قرقیزستان پیش از ایران و کشورهای پاکستان، بنگلادش و نپال پس از ایران قرار دارند.

میزان شاخص جهانی رقابت‌پذیری استعداد برای ایران در مقایسه با چند اقتصاد دیگر جهان طی سال‌های ۲۰۱۳ تا ۲۰۱۹، در نمودار ۲ نشان داده شده است. کشورهای ترکیه و عربستان سعودی در تمام دوره‌ها در سطحی بالاتر از ایران قرار داشته‌اند؛ کشور مصر به جز سال ۲۰۱۸، هم‌سطح و یا بالاتر از ایران بوده‌است و کشور پاکستان به جز یک مورد در تمام سال‌ها در سطحی پایین‌تر از ایران قرار داشته‌است.

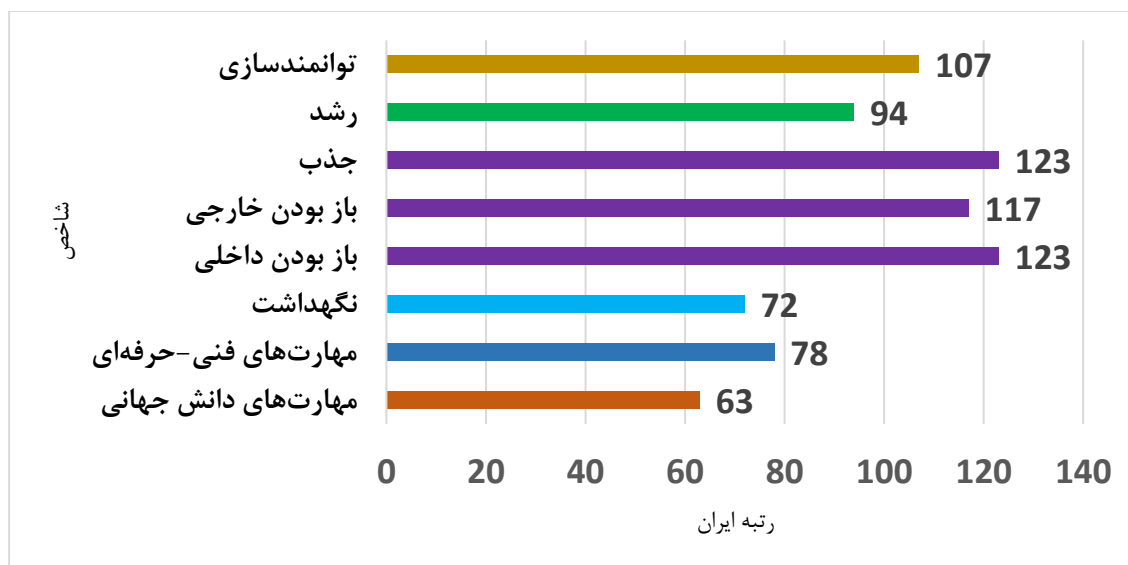

نمودار ۲- مقایسه میزان شاخص جهانی رقابت پذیری استعداد ایران و چند اقتصاد دیگر جهان طی سال‌های ۲۰۱۳ تا ۲۰۱۹

مقدار هر یک از زیرشاخص‌های شاخص جهانی رقابت پذیری استعداد برای ایران در سال ۲۰۱۹ در نمودار ۳ نشان داده شده است. طبق این نمودار بیشترین مقدار، به شاخص نگهداشت و کمترین آن به شاخص جذب اختصاص دارد؛ اما با بررسی نمودار ۴ که رتبه ایران در هر یک از زیرشاخص‌های شاخص جهانی رقابت پذیری استعداد در سال ۲۰۱۹ را نشان می‌دهد می‌توان دریافت که بهترین رتبه ایران نه در شاخص نگهداشت، بلکه در شاخص مهارت‌های دانش جهانی و بدترین رتبه آن در شاخص جذب اتفاق افتاده است.

نمودار ۳- مقدار هر یک از زیرشاخص‌های شاخص جهانی رقابت پذیری استعداد برای ایران در سال ۲۰۱۹

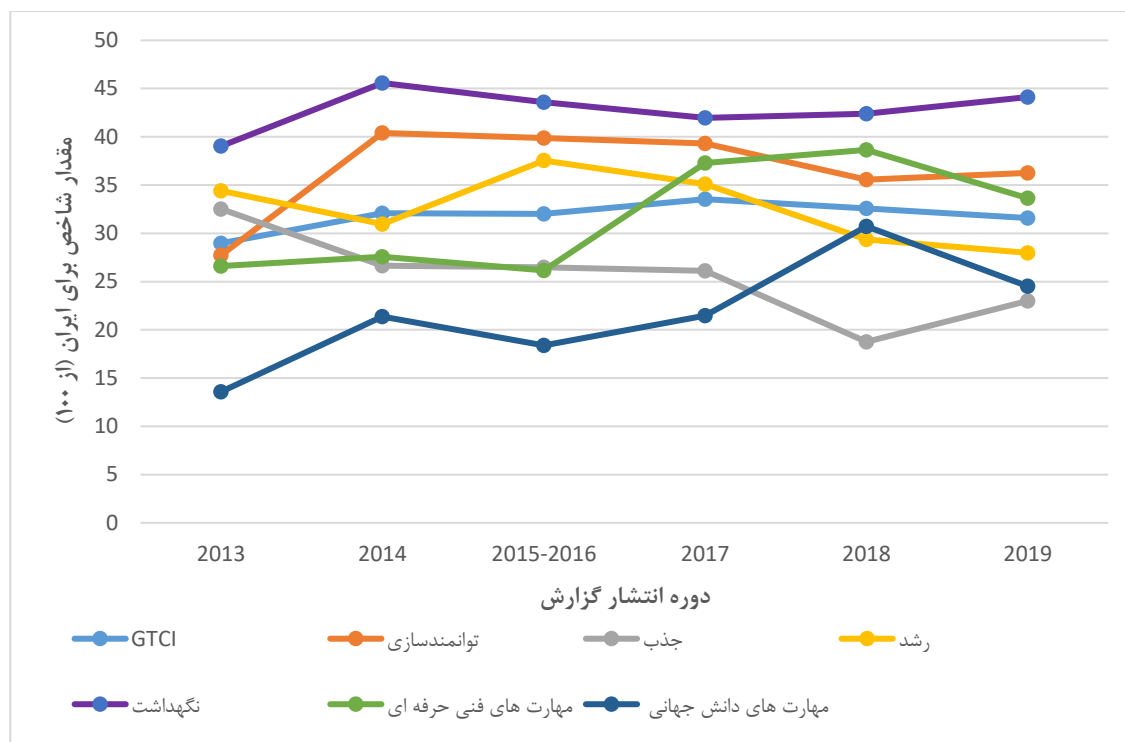

نمودار ۴- رتبه ایران در هر یک از زیرشاخص های شاخص جهانی رقابت پذیری استعداد در سال ۲۰۱۹

مقدار هر یک از زیرشاخص ها برای ایران طی سال های ۲۰۱۳ تا ۲۰۱۹ در جدول ۲ و مقایسه این مقادیر در نمودار ۵ نشان داده شده است. [9-4]

جدول ۲- مقدار هر یک از زیرشاخص های شاخص جهانی رقابت پذیری استعداد طی سال های ۲۰۱۳ تا ۲۰۱۹

سال	GTCI	توانمندسازی	جذب	رشد	نگهداشت	مهارت های فنی حرفه ای	مهارت های دانش جهانی
2019	31.59	36.25	22.99	27.98	44.12	33.64	24.54
2018	32.57	35.57	18.76	29.36	42.38	38.65	30.72
2017	33.54	39.32	26.13	35.1	41.95	37.28	21.48
2015-2016	32.01	39.89	26.49	37.54	43.6	26.16	18.38
2014	32.09	40.4	26.65	30.94	45.58	27.58	21.39
2013	28.98	27.74	32.52	34.4	39.04	26.61	13.59

نمودار ۵- مقایسه مقادیر هر یک از زیرشاخص های شاخص جهانی رقابت پذیری استعداد برای ایران طی سال های ۲۰۱۳ تا ۲۰۱۹

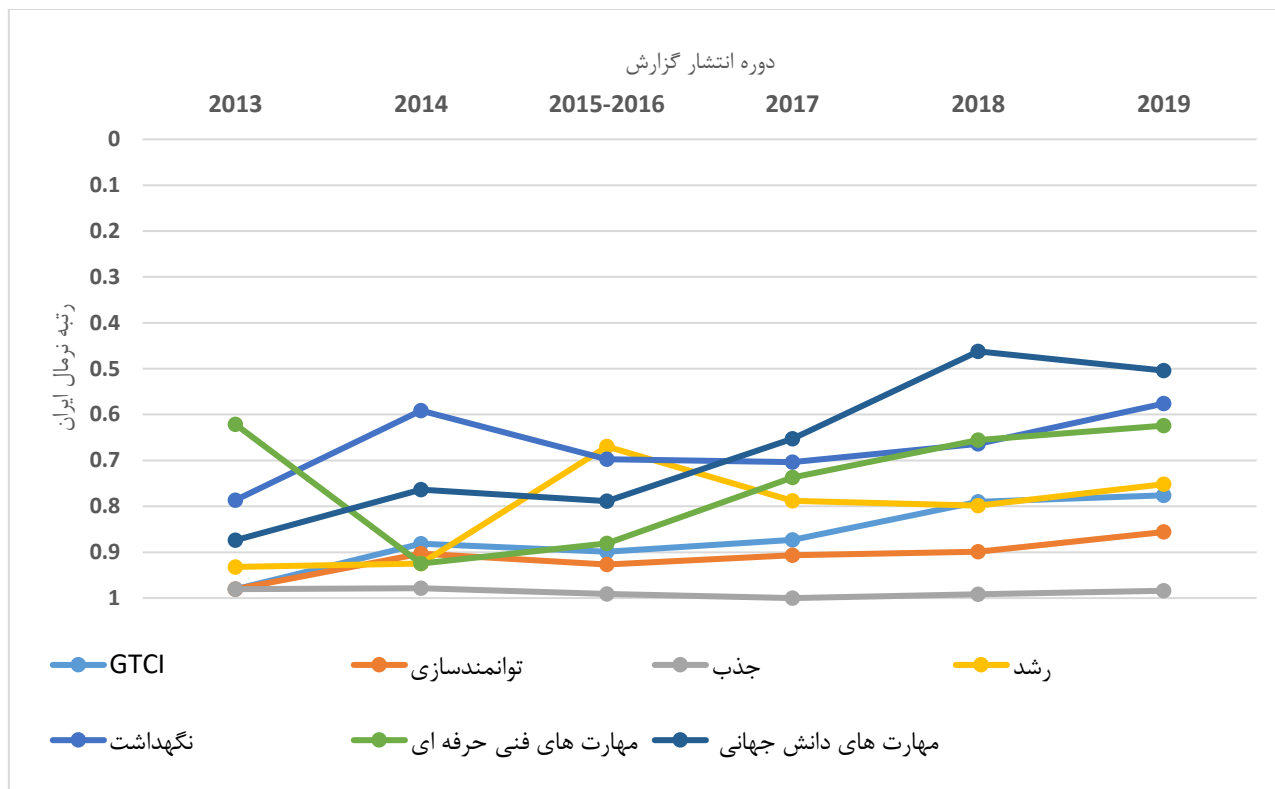
با توجه به نمودار ۵، مقدار شاخص جذب طی سال های ۲۰۱۳ تا ۲۰۱۸ روند نزولی داشته است. همچنین مشاهده می شود که بیشترین مقدار امتیاز در هر دوره مربوط به شاخص نگهداشت و کمترین مقدار در اکثر دوره ها مربوط به شاخص مهارت های دانش جهانی است؛ اما در چنین مشاهده ای توجه به این نکته ضروری است که مقایسه مقادیر شاخص ها با یکدیگر نمی تواند تصویر صحیحی از وضعیت رقابتی ایران در هر شاخص نسبت به سایر شاخص ها به دست دهد و جهت داشتن این تصویر لازم است در هر شاخص وضعیت ایران در مقایسه با سایر کشورها مد نظر قرار گیرد. رتبه ایران در هر یک از زیر شاخص های شاخص جهانی رقابت پذیری استعداد طی سال های ۲۰۱۳ تا ۲۰۱۹ در جدول ۳ نشان داده شده است. [4-9] کشور ایران در رتبه بندی تمام دوره ها در شاخص جذب جزو سه کشور آخر قرار داشته است.

جدول ۳- رتبه ایران در هر یک از زیر شاخص های شاخص جهانی رقابت پذیری استعداد طی سال های ۲۰۱۳ تا ۲۰۱۹

سال	تعداد کشورهای مورد مقایسه	GTCI	توانمندسازی	جذب	رشد	نگهداشت	مهارت های فنی حرفه ای	مهارت های دانش جهانی
2019	125	97	107	123	94	72	78	63
2018	119	94	107	118	95	79	78	55
2017	118	103	107	118	93	83	87	77
2015-2016	109	98	101	108	73	76	96	86
2014	93	82	84	91	86	55	86	71
2013	103	101	101	101	96	81	64	90

همانگونه که در این جدول ملاحظه می شود، تعداد کشورهایی که در سال های مختلف مورد مطالعه مقایسه ای قرار گرفته اند با یکدیگر متفاوت است؛ بنابراین نمی توان رتبه در یک زیرشاخص خاص در یک سال خاص را با مقدار متناظر آن در سال دیگر مقایسه کرد؛ مگر این که اثر تعداد کشورهای مورد مطالعه در هر سال از بین برود. یکی از راه هایی که می توان برای این منظور استفاده کرد نرمال سازی رتبه ها از طریق تقسیم رتبه در هر زیرشاخص به تعداد کشورهای مورد مطالعه در سال مورد نظر است. مقادیر رتبه نرمال شده ایران در هر زیرشاخص در پیوست یک نشان داده شده است. بنابر تعریف مذکور، مقدار رتبه نرمال می تواند بزرگتر از صفر و حداکثر یک باشد؛ هر چه این مقدار به صفر نزدیکتر باشد، رتبه بهتر کشور در آن شاخص را نشان می دهد و چنانچه رتبه نرمال کشوری در شاخصی یک باشد، به معنای قرار گرفتن آن کشور در آخرین رتبه شاخص مورد بررسی است. نمودار ۶، مقایسه رتبه نرمال شده ایران در زیرشاخص های مختلف طی سال های ۲۰۱۳ تا ۲۰۱۹ را میسر می کند.

نمودار ۶- رتبه نرمال شده ایران در زیرشاخص‌های شاخص رقابت‌پذیری استعداد طی سال‌های ۲۰۱۳ تا ۲۰۱۹

همانگونه که در این نمودار مشاهده می‌شود، رتبه نرمال ایران در شاخص جذب طی شش دوره‌ای که گزارش ارزیابی شاخص منتشر شده است، تقریباً ثابت و نزدیک به یک و در سال ۲۰۱۷ دقیقاً برابر با یک است. همچنین رتبه نرمال ایران در تمام دوره‌ها بیش از ۰.۷۵ است و این یعنی ایران در تمام دوره‌ها در یک چهارم آخر رتبه‌بندی قرار داشته است. نکته قابل توجه دیگر در این نمودار این است که در سه سال اخیر ایران در رقابت خود با سایر کشورها بهترین وضعیت را در شاخص مهارت‌های دانش جهانی تجربه کرده است و رتبه ایران در این شاخص از ۲۰۱۳ تا کنون هر ساله بهتر شده است.

۱.۳. ده کشور برتر در شاخص جهانی رقابت‌پذیری استعداد

در جدول ۴، ده کشور اول در شاخص جهانی رقابت‌پذیری استعداد، رتبه آن‌ها در هر یک از زیرشاخص‌های اصلی و همچنین تعداد مهاجران آن‌ها نشان داده شده است.

جدول ۴- ده کشور اول در شاخص جهانی رقابت‌پذیری استعداد

رتبه کلی	کشور	توانمندسازی	جذب	رشد	نگهداشت	تعداد مهاجران
1	Switzerland	2	5	5	1	2,438,702

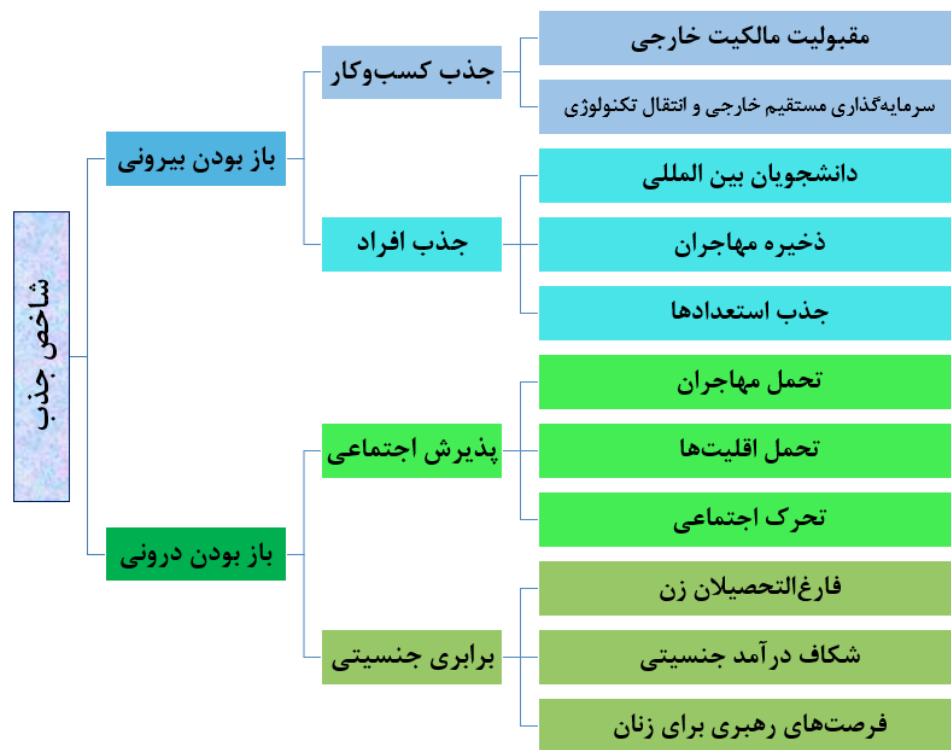
2	سنگاپور	1	1	13	7	2,543,638
3	بریتانیا	8	11	7	5	8,543,120
4	ایالات متحده آمریکا	11	16	2	8	46,627,102
5	سوئد	9	13	8	4	1,639,771
6	استرالیا	17	6	9	14	6,763,663
7	لوگزامبورگ	21	2	17	3	249,325
8	دانمارک	3	15	3	15	572,520
9	فنلاند	6	21	4	9	315,881
10	نروژ	13	14	10	2	741,813

۲. شاخص جذب

نظر به اینکه رتبه ایران در زیرشاخص جذب نسبت به دیگر زیرشاخص‌های شاخص جهانی رقابت پذیری استعداد بالاتر و در نتیجه وضعیت آن نامطلوب‌تر است، این زیرشاخص به صورت دقیق‌تر مورد بررسی قرار می‌گیرد.

۲/۱. روش سنجش شاخص جذب

شاخص جذب، شامل مفاهیم باز بودن بیرونی و باز بودن درونی است و خود از تعدادی زیرشاخص تشکیل شده است که در نمودار ۷ قابل مشاهده هستند.

نمودار ۷- زیرشاخص های شاخص جذب

زیرشاخص های مذکور در نمودار ۷، هر یک با توجه به تعریف خاص خود، با استفاده از نظرسنجی های قبلی و یا سایر شاخص هایی که قبلا اندازه گیری شده محاسبه می شوند. توضیح هر یک از این زیرشاخص ها در جدول ۴ قابل مشاهده است.

جدول ۴- شرح هر یک از زیرشاخص های شاخص جذب

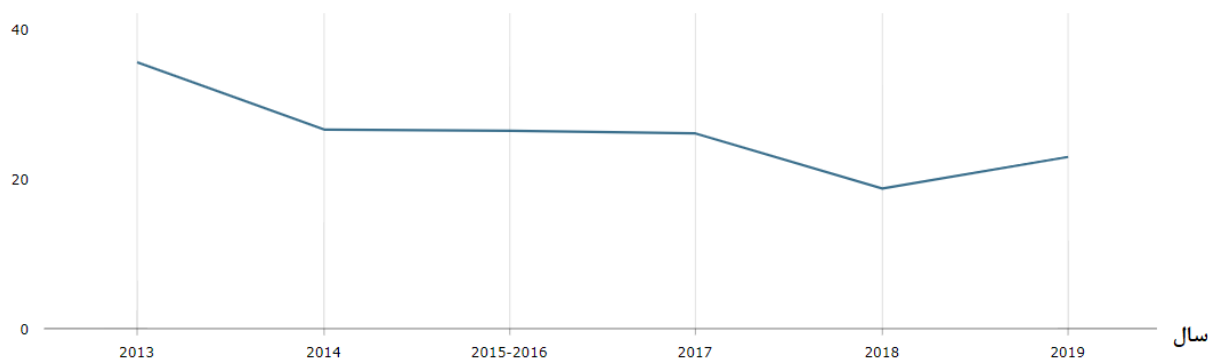
دسته زیرشاخص	زیرشاخص	توضیح
جذب کسب و کار	مقبولیت مالکیت خارجی	میانگین پاسخ به سوال : " سرمایه گذاری مستقیم خارجی تا چه حد فناوری جدید به کشور شما می آورد؟ " (۱: هیچ و ۷: بسیار زیاد)
	سرمایه گذاری مستقیم خارجی و انتقال تکنولوژی	میانگین پاسخ به سوال : " در کشور شما مالکیت خارجی چقدر رایج است؟ " (۱: بسیار نادر و ۷: بسیار رایج)
جذب افراد	دانشجویان بین المللی	درصد ذخیره مهاجران بالای ۲۵ سال در یک کشور به نسبت کل جمعیت این گروه سنی
	ذخیره مهاجران	درصد دانشجویان خارجی به نسبت کل دانشجویان محصل در دوره آموزش عالی

	جذب استعدادها	میانگین پاسخ به سوال : " کشور شما تا چه حد افراد مستعد را از خارج جذب می کند ؟" (۱: هیچ و ۷: بسیار زیاد)
پذیرش اجتماعی	تحمل مهاجران	تبعیض و خشونت علیه اقلیت ها؛ متشکل از شش مولفه ی تبعیض، بیسوادی، خشونت قومی، خشونت جمعی، خشونت فرقه ای و خشونت های مذهبی
	تحمل اقلیت ها	درصد افرادی که به سوال " آیا شهر یا منطقه ای که شما در آن زندگی می کنید محل خوبی برای زندگی مهاجران هست یا خیر " پاسخ مثبت داده اند.
	تحرك اجتماعی	میانگین پاسخ به سوال : " در کشور شما افراد تا چه حد فرصت بهبود وضعیت اقتصادی خود از طریق تلاش های فردی و بدون توجه به جایگاه اقتصادی-اجتماعی والدینشان را دارند؟" (۱: هیچ و ۷: بسیار زیاد)
برابری جنسیتی	فارغ التحصیلان زن	درصد تعداد خانم های فارغ التحصیل از دوره آموزش عالی به نسبت کل فارغ التحصیلان این دوره (دوره آموزش عالی بر مبنای طبقه بندی تحصیلی استاندارد بین المللی، سطوح ۵ تا ۸ در نظر گرفته شده است).
	شکاف درآمد جنسیتی	نسبت درآمد تخمینی خانم ها به درآمد تخمینی آقایان
	فرصت های رهبری برای زنان	میانگین پاسخ به سوال : " در کشور شما شرکت ها تا چه حد برای خانم ها فرصت برابر با آقایان جهت احراز مشاغل مدیریتی و رهبری فراهم می کنند؟" (۱: هیچ و ۷: بسیار زیاد)

۲/۲. وضعیت ایران در شاخص جذب

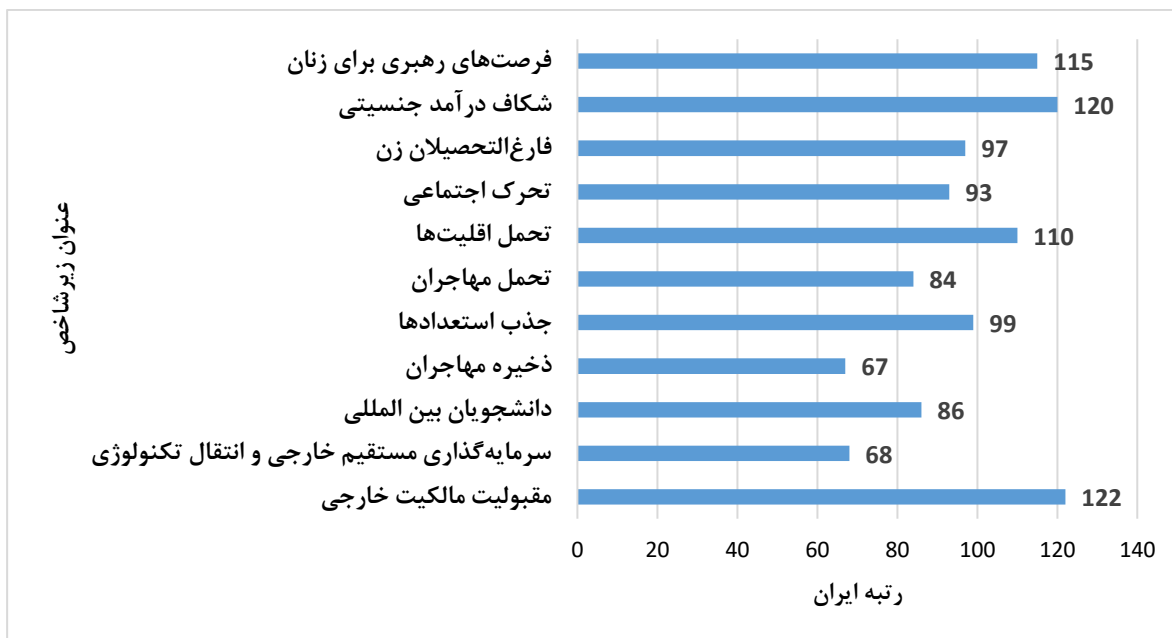
کشور ایران طبق گزارش سال ۲۰۱۹، در شاخص جذب بین ۱۲۵ کشور در جایگاه ۱۲۳ قرار دارد و بین ۱۰ کشور آسیای مرکزی و جنوبی نیز آخرین رتبه را کسب کرده است. روند تغییرات مقدار شاخص جذب ایران طی سال های ۲۰۱۳ تا ۲۰۱۹ در نمودار ۸ قابل مشاهده است. سال ۲۰۱۳ بیشترین و سال ۲۰۱۸ کمترین میزان شاخص مشاهده می شود. در این خصوص این نکته قابل توجه است که گزارش هر سال، طبق داده های مربوط به همان سال به دست نمی آید.

مقدار شاخص جذب (از ۱۰۰)

نمودار ۸- روند تغییرات مقدار شاخص جذب ایران

رتبه ایران در هر یک از زیرشاخص‌های شاخص جذب در سال ۲۰۱۹ در نمودار ۹ نشان داده شده است. همانگونه که مشاهده می‌شود شاخص ذخیره مهاجران بهترین و شاخص مقبولیت مالکیت خارجی بدترین رتبه را کسب کرده‌اند. [4]

نمودار ۹- رتبه ایران در هر یک از زیرشاخص‌های شاخص جذب در سال ۲۰۱۹

۳. منابع

- “GTCI.” [Online]. Available: European Institute of Business Administration (INSEAD). [1]
- “gtcistudy.” [Online]. Available: <https://gtcistudy.com/the-gtci-index/>. [2]
- “INSEAD.” [Online]. Available: <https://www.insead.edu/>. [3]
- B. Lanvin and P. Evans, “The Global Talent Competitiveness Index 2019,” 2019. [4]
- .,” 201۸B. Lanvin and P. Evans, “The Global Talent Competitiveness Index 201 [5]
- .,” 201۷B. Lanvin and P. Evans, “The Global Talent Competitiveness Index 201 [6]
- 2015-2016,” B. Lanvin and P. Evans, “The Global Talent Competitiveness Index 2016. [7]
- B. Lanvin and P. Evans, “The Global Talent Competitiveness Index 2014,” 2014. [8]
- B. Lanvin and P. Evans, “The Global Talent Competitiveness Index 2013,” 2013. [9]

۴. پیوست‌ها

پیوست ۱- رتبه نرمال ایران در هر یک از زیرشاخص‌های شاخص جهانی رقابت‌پذیری استعداد طی سال‌های ۲۰۱۳ تا

۲۰۱۹

سال	GTCI	توانمندسازی	جذب	رشد	نگهداشت	مهارت‌های فنی حرفه‌ای	مهارت‌های دانش جهانی
2019	0.78	0.86	0.98	0.75	0.58	0.62	0.50
2018	0.79	0.90	0.99	0.80	0.66	0.66	0.46
2017	0.87	0.91	1.00	0.79	0.70	0.74	0.65
2015-2016	0.90	0.93	0.99	0.67	0.70	0.88	0.79
2014	0.88	0.90	0.98	0.92	0.59	0.92	0.76
2013	0.98	0.98	0.98	0.93	0.79	0.62	0.87